

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX KADENCJA**

Warszawa, dnia 15 listopada 2017 r.

Druk nr 658

**Pan
Stanisław KARCZEWSKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 84 ust. 1 Regulaminu Senatu my, niżej podpisani senatorowie, wnosimy projekt uchwały

**w 95. rocznicę pierwszego posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej
Polskiej Polski Odrodzonej.**

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem uchwały upoważniamy senatora Jana Żaryna.

(-) Rafał Ambrozik	(-) Waldemar Kraska	(-) Krystian Probierz
(-) Grzegorz Bierecki	(-) Maciej Łuczak	(-) Tadeusz Romańczuk
(-) Waldemar Bonkowski	(-) Józef Łyczak	(-) Jarosław Rusiecki
(-) Margareta Budner	(-) Ryszard Majer	(-) Janina Sagatowska
(-) Zbigniew Cichoń	(-) Robert Mamątow	(-) Michał Seweryński
(-) Jerzy Czerwiński	(-) Marek Martynowski	(-) Krzysztof Słoń
(-) Robert Gawęł	(-) Łukasz Mikołajczyk	(-) Andrzej Stanisławek
(-) Adam Gawęda	(-) Andrzej Mioduszewski	(-) Artur Warzocha
(-) Stanisław Gogacz	(-) Krzysztof Mróz	(-) Kazimierz Wiatr
(-) Arkadiusz Grabowski	(-) Bogusława Orzechowska	(-) Andrzej Wojtyła
(-) Jan Hamerski	(-) Andrzej Pająk	(-) Alicja Zajęc
(-) Andrzej Kamiński	(-) Grzegorz Peczkis	(-) Józef Zajęc
(-) Maria Koc	(-) Wojciech Piecha	(-) Jan Żaryn
(-) Małgorzata Kopiczko	(-) Michał Potoczny	

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w 95. rocznicę pierwszego posiedzenia Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
Polski Odrodzonej

W rezultacie uchwalenia konstytucji marcowej i następnie przeprowadzenia wyborów dnia 28 listopada 1922 r. odbyło się pierwsze posiedzenie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej Polski Odrodzonej. Senat w latach 1922–1935 był wyłaniany w pięcioprzymiotnikowych wyborach. Z każdego województwa wybierano liczbę senatorów odpowiadającą 1/4 liczby posłów. Ogółem wybierano zatem 111 senatorów. 93 spośród nich było wybieranych w okręgach wyborczych, a 18 – z listy państwowej. Czynne prawo wyborcze do Senatu przysługiwało obywatelom, którzy ukończyli 30 lat, a bierne tym, którzy mieli ukończone 40 lat. Z kolei na mocy konstytucji kwietniowej z 1935 r. liczba senatorów została ograniczona do 96 osób; 1/3 pochodziła z nominacji prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, a 2/3 z wyborów – ograniczonych w praktyce do elity obozu rządzącego.

Wprowadzając Senat do ustroju Polski Odrodzonej, parlamentarzyści Sejmu Ustawodawczego nawiązali do dorobku ustrojowego I Rzeczypospolitej, czyli do historii Rady Królewskiej i „arystokratycznego” Senatu, jak i do współczesnego wyzwania, jakim była powszechna zgoda na wzmocnienie demokratycznego porządku ustrojowego. Pierwszym marszałkiem Senatu Rzeczypospolitej Polskiej został zasłużony działacz narodowy z Wielkopolski i marszałek Sejmu Ustawodawczego adw. Wojciech Trąmpczyński. Oprócz niego do wybitniejszych senatorów w latach 1922–1939 należeli m.in. abp Adam S. Sapieha, metropolita krakowski, abp Józef Teodorowicz, metropolita lwowski obrządku ormiańskiego, czy też narodowcy Stanisław Głąbiński, prawnik i współtwórca konstytucji marcowej, prof. Stanisław Kasznica, rektor Uniwersytetu Poznańskiego, a także Władysław Grabski, były premier rządu Rzeczypospolitej Polskiej, czy spośród senatorów z kolei adw. Władysław Raczkiewicz, późniejszy Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie, i Andrzej Strug (wł. Tadeusz Gałęcki), znany powieściopisarz. Przez ławy Senatu II Rzeczypospolitej Polskiej przewinęło się ponad 450 parlamentarzystów, spośród których aż 155 zostało zamordowanych bądź zmarło z wycieńczenia w latach okupacji niemieckiej i sowieckiej.

Wojna i nowa sowiecka dominacja nad Polską zakończyły żywot Senatu. Stało się tak za sprawą referendum czerwcowego z 1946 r., którego wyniki zostały sfalszowane przez komunistów, sprawdzających w ten sposób wytrzymałość Zachodu na postępujący proces podporządkowywania narodu antypolskiej doktrynie i praktyce rządzenia. Do negatywnej odpowiedzi na pierwsze pytanie referendalne, dotyczące zniesienia Senatu w nowym porządku ustrojowym, nawoływało Polskie Stronnictwo Ludowe Stanisława Mikołajczyka, które – jako partia ludowa – w II Rzeczypospolitej Polskiej kontestowało istnienie tej izby. Przeciwwstawiano się jednak w ten sposób komunistom postulującym w swej propagandzie udzielanie odpowiedzi „3 razy TAK” na pytania referendalne; uznano także, że Senat Rzeczypospolitej Polskiej symbolizuje suwerenność i ciągłość państwa polskiego. Brak Senatu w porządku ustrojowym Polski Ludowej podkreślał zatem rzeczywisty charakter ówczesnej władzy, zależnej od Moskwy.

Nic zatem dziwnego, że w III Rzeczypospolitej Polskiej Senat został wprowadzony do ustroju państwa już w pierwszych, kontraktowych wyborach z 4 czerwca 1989 r. W przeprowadzonych faktycznie demokratycznych wyborach jedynie do tej izby wygrał obóz „Solidarności”, zdobywając 99 mandatów na 100.

Dziś Senat prowadzi opiekę nad Polonią i Polakami na Wschodzie. Za pomocą specjalnych uchwał nadaje kierunki polityce historycznej wykonywanej zarówno przez instytucje państwa, jak i samorządy oraz trzeci sektor, czyli organizacje pozarządowe. Poprawia ustawy wychodzące z Sejmu i z własnej inicjatywy tworzy prawo. Dziś chcemy nazywać Senat Rzeczypospolitej Polskiej „Izbą refleksji”, co stanowi wyzwanie zarówno dla nas, jak i dla naszych następców.

W 95. rocznicę powstania Senatu Rzeczypospolitej Polskiej chylimy czoła przed dokonaniem naszych poprzedników, szczególnie współtwórców II Rzeczypospolitej, i tych wszystkich senatorów, którzy oddali swe życie w latach wojny i okupacji oraz byli prześladowani w Polsce Ludowej. Szczególną pamięcią otaczamy zmarłych senatorów III Rzeczypospolitej Polskiej, którzy zasiadali obok nas w ławach Izby wyższej. Cześć ich pamięci!

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.